ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
Б е о г р а д
ПРЕДМЕТ: Реферат за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област Арабистика, предмет Арапски језик и књижевност

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр4224/1 од 3. 12. 2019. године изабрани смо у Комисију за избор кандидата који су се јавили на расписани конкурс за једног доцента за ужу научну област Арабистика, предмет Арапски језик и књижевност. Пошто смо размотрили конкурсни материјал и заузели заједнички и јединствен став, част нам је да Већу поднесемо следећи

И З В Е Ш Т А Ј

На конкурс, објављен у листу *Послови* бр. 860 од 18. 12. 2019. године јавио се један кандидат, др Драгана Ђорђевић, досадашња доцент на Катедри за оријенталистику – Група за арапски језик, књижевност и културу – Филолошког факултета Универзитета у Београду. Кандидаткиња је уз пријаву приложила и сву неопходну документацију и радове.
Кандидаткиња је уз пријаву приложила сва нопходна документа: 1) радну биографију; 2) библиографију; 3) потписану Изјаву о изворности; 4) оверену фотокопију дипломе основних студија (Диплома о стеченом високом образовању и стручном називу – дипломирани филолог АРАПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ); 5) оверену фотокопију дипломе о стеченом академском називу магистар наука; 6) оверену фотокопију дипломе о стеченом научном степену доктор наука; 7) извод из матичне књиге рођених; 8) извод из матичне књиге венчаних; 9) уверење о држављанству; 10) фотокопије објављених радова.

1. **<u>Биографски подаци</u>**

Др Драгана Ђорђевић рођена је 21. децембра 1972. године у Београду где је завршила основну школу и гимназију. На Филолошки факултет – Група за арапски језик и књижевност – уписала се школске 1991/1992. године, а дипломирала је 1995. године, с просечном оценом 9,20. Школске 1995/1996. године уписала се на постдипломске студије (смер за науку о језику). Магистарски рад **Систем граматичког члана у семитским, алтајским и индоевропским језицима (контрастивна и компаратистичка анализа)** одбранила је 29. јуна 2001. године и тако стекла академски назив магистра филолошких наука.
У септембру 2007. године кандидаткиња је пријавила докторску тезу под насловом **Спортска терминологија у стандардном арапском језику**. Тезу је одбанила 21. новембра 2014. године. Теза броји 439 страна компјутерског текста и подељена је на више поглавља, односно потпоглавља која обрађују одређене веће и мање проблемске целине везане за спортску терминологију у арапском језику.

2. **Радна биографија**

Драгана Ђорђевић је започела професионалну арабистичку каријеру 1997. године радом у библиотеци Катедре за оријенталистику (септембар-децембар). Од 19. октобра 1998. године је као спољашњи сарадник држала часове вежбања из арапског језика за студенте прве и друге године.

Марта 1999. године изабрана је у звање асистента-приправника; децембра 2002. године у звање асистента за предмет Арапски језик и књижевност, а у исто звање поново је изабрана 2006. и 2010. године. У звање вишег лектора за арапски језик изабрана је 2013. године.

Од 1998. године др Драгана Ђорђевић је изводила различите асистентске и лекторске вежбе из арапског језика са студентима свих година. По новом реформисаном програму била је ангажована у настави из следећих предмета – обавезних: Синтакса арапског језика, Теорија превођења и преводилачке технике, Вештина превођења, Језик арапских медија и Фонетика арапског језика, и изборних: Економска географија Блиског истока и Исламска уметност. Тренутно веома креативно и успешно изводи наставу из обавезних предмета: Теорија превођења – арабистика, Вештина превођења – арабистика, Савремени арапски језик Г7, Савремени арапски језик Г8 и Језик арапских медија, а на дипломским академским студијама – мастер држи предмет Арапска лексикографија.

На овом нивоу студија била је ментор при изради следећих мастер радова: *Зоосемија у арапском језику* : Мастер рад / Бојана Златић (2017), *Англицизми у египатском дијалекту арапског језика* : Мастер рад / Саша Гојковић, (2017), *Адаптација позајмљеница у туристичкој терминологији арапског језика* : Мастер рад / Гордана Думић (2017), *Контрастивна анализа погодбених реченица у арапском и српском језику* : Мастер рад / Милица Пантић (2017), *Изрази којима се означава насилна смрт у језику арапских медија* : Мастер рад / Исидора Поледица (2018).

У научно-истраживачком раду др Д. Ђорђевић се усредсредила на неколико области као што су: синтакса арапског језика, у оквиру које централно место заузима синтакса одређеног члана, затим језички и културни аспекти и проблеми превођења с арапског, изазови у настави превођења с арапског, историја превођења с арапског, анализа арапско-српских књижевних веза, арапска лексикографија, лексикологија и стручна терминологија арапског језика (спортска терминологија и терминологија језика медија), као и и финкционални стилови у арапском језику.

Др Драгана Ђорђевић се последњих десетак година успешно бави превођењем, пре свега, књижевних текстова (преводи са арапског романескне, проповедачке и путописне прозе), али и писменим и усменим (консекутивним) превођењем у другим областима (грађевинарство, услужне делатности, политика, војска, друштвене науке). Члан је Удружења књижевних преводилаца Србије од 2014. године. Била је и члан редакцијског колегијума часописа научних и стручних преводилаца Србије *Преводилац* (Београд). Три њена превода су до сада добила похвале Удружења књижевних преводилаца, роман Ребија Џабира *Београдски*

Друзи (Геопоетика 2013), роман Бенсалима Химиша *Тај Андалужанин* (2018) и роман Мансуре Изудин *Привиђења из сенке* (2019).

Године 2015. изабрана је за главног и одговорног уредника електронског часописа *Комуникација и култура онлајн* (http://www.komunikacijaikultura.org/index.php/kk), индексираног од 2016. на ERIH Plus и од 2019. на листи Scopus. Члан је уређивачког одбора часописа International Journal of Arabic Linguistics (IJAL – https://revues.imist.ma/index.php?journal=IJAL). Била је рецензент у следећим научним часописима: Комуникација и култура *онлајн*, International Journal of Arabic Linguistics, Речи (Факултет за стране језике Алфа БК), Зборник Матице српске за филологију и лингвистику.

Од 2016. године, део је међународног истраживачког тима на пројекту ILA (http://www.certificazionearabo.com/en/) који ради на изради тестова провере знања и сертификата у складу са ЗЕРОЈ.

Кандидаткиња је, са рефератима, учествовала на више међународних конгреса у земљи и иностранству, о чему сведоче и објављени радови.

3. **Библиографија радова**

Др Драгана Ђорђевић објавила је од првог избора у звање доцента двадесет и два рада – седамнаест научнихи и стручних чланака, од којих је неколико изашло у релевантним научним часописима и зборницима. С арапског језика је превела четири романа и једну књигу есејистичко-путописне прозе.

ЧЛАНЦИ

1. „Džahizovi stavovi o prevođenju u *Knjizi o životinjama*“ / Dragana Đorđević // *Komunikacija i kultura online*. – Godina VI, broj 6, 2015. – Str. 202–222. http://www.komunikacijaikultura.org/index.php/kk/article/view/73/44
2. „Karin C. Ryding: Teaching and Learning Arabic as a Foreign Language: A Guide For Teachers. Washington, DC: Georgetown University Press“ / Dragana Đorđević. – Prikaz // *Komunikacija i kultura online*. – Godina VI, broj 6, 2015. – Str. 351–355. http://www.komunikacijaikultura.org/index.php/kk/article/view/286/227
3. „Arapska kultura u posrednom prevodu: primer romana *Devojke iz Rijada*“ / Dragana M. Đorđević // *Kulture u prevodu: tematski zbornik u 4 knjige*, 2015. – Knj. 2. – Str. 107-122.
4. „Tarǧamat al-’adab al-ǧazā’iriyy ’ilā al-luġa al-ṣrbiyya min 1989 ḥattā 2012“ / Drāġānā Ǧūrǧīfītš // *Dirāsāt fī al-tarǧma wa taḥlīl al-ḫiṭāb*. – Godina I, br. 1, april 2016. – Str. 22-56.
5. „Banalizacija sportske terminologije u arapskom publicističkom funkcionalnom stilu“ / Dragana Đorđević // *U carstvu reči – jezici i kulture: Zbornik u čast prof.*

dr Jovanu Đukanoviću povodom 85. rođendana: zbornik radova / Jelena Kostić Tomović et al. (ur.). – Beograd: Filološki fakultet, FOCUS – Forum za interkulturnu komunikaciju, 2016. – Str. 212–225. http://www.komunikacijaikultura.org/E-books/U%20carstvu%20reci.pdf

6. „Razvoj rečničke strukture u arapskoj leksikografiji od pojave islama do kraja 18. veka“ / Dragana Đorđević // *Orijentalističko znamenje: sećanje na Mariju Đukanović (1923-1983)* / Anđelka Mitrović (prir.). – Beograd: Filološki fakultet, 2016. – str. 243-260.
7. „Adaptacija pozajmljenica u standardnom arapskom jeziku“ / Dragana Đorđević // *Anali Filološkog fakulteta*. – Sveska I, knjiga XXVIII, 2016. – Str. 207-225.
8. „Mustafa Mughazy: The Georgetown Guide to Arabic-English Translation. Washington, DC: Georgetown University Press“ / Dragana Đorđević. – Prikaz // *Komunikacija i kultura online*. – Godina VII, broj 7, 2016. – Str. 198-202. http://www.komunikacijaikultura.org/index.php/kk/article/view/28
9. „Razvoj rečničke mikrostruture u srednjovekovnoj arapskoj leksikografiji“ / Dragana Đorđević // *Jezik, književnost, Vreme* / Mišić Ilić, B. i V. Lopičić (ur.). – Niš, Filozofski fakultet, 2017. – Str. 459-469.
10. „Baalbaki, R. The Arabic Lexicographical Tradition: From the 2nd/8th to the 12th/18th Century. Leiden: Brill, 2014“ / Dragana Đorđević. – Prikaz // *Prevodilac* (Beograd). – God. 36, br. 3-4 (2017). – Str. 73-76.
11. „Prostor i prostorna metafora u arapskoj sportskoj terminologiji“ / Dragana Đorđević // *Jezik, književnost, Prostor* / Mišić Ilić, B. i V. Lopičić (ur.). – Niš, Filozofski fakultet, 2018. – Str. 561-574.
12. „Taj neshvaćeni Andalužanin“ / Dragana Đorđević. – str. 431-434 / *Taj Andalužanin* / Bensalim Himiš ; sa arapskog prevela Dragana Đorđević. – Beograd : Geopoetika izdavaštvo, 2018.
13. „Vredan doprinos proučavanju savremene arapske proze“ / Dragana Đorđević. – Prikaz // *Komunikacija i kultura online*. – Godina XIX, broj 9, 2018. – Str. 298-302. http://www.komunikacijaikultura.org/index.php/kk/article/view/384/280
14. „Arabic Literature in Mediated Translation: The Example of Serbia“ / Dragana Đorđević // *Proceedings of the 2nd International Conference on the History of Arabic Literature*, Kyiv, May 19–20, 2016 / Khomitska, O. and B. Horvat (eds.). – Kyiv, Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2018. – pp. 53-65.
15. „Кућа мудрости“ и арапске преводилачке активности у средњем веку“ / Драгана М. Ђорђевић // *MELISSA – Museums, Ethics, Library and Information Science, Studies, Archives*, Vol. 17/1 (2018). – стр. 193-205.
16. „Arapsko-srpski glosar osnovnih sportskih termina“ / Dragana Đorđević // *Prevodilac* (Beograd). – God. 37, br. 3-4 (2018). – Str. 140-154.
17. „Čudesni svetovi iz senke“ /. – str. 179-180 / *Priviđenja iz senke* / Mansura Izudin ; s arapskog prevela Dragana Đorđević. – Beograd : Geopoetika izdavaštvo, 2019.

<u>СЕКУНДАРНО АУТОРСТВО (ПРЕВОДИЛАЦ):</u>

18. *Teretana* : roman / Mej Halid ; prevela sa arapskog Dragana Đorđević. – 1. izd. - Zrenjanin ; Novi Sad : Agora, 2018.
19. *Taj Andalužanin* / Bensalim Himiš ; sa arapskog prevela Dragana Đorđević. – Beograd : Geopoetika izdavaštvo, 2018.
20. *Priče Jusufa Tadrosa* : roman / Adil Ismat ; prevela sa arapskog Dragana Đorđević. – 1. izd. – Zrenjanin ; Novi Sad : Agora.
21. *Priviđenja iz senke* / Mansura Izudin ; prevela sa arapskog Dragana Đorđević. – 1. izd. – Beograd : Geopoetika izdavaštvo, 2019.
22. *Kairo u 1000 godina* / Gamal Gitani ; prevele sa arapskog Dragana Đorđević, Marija Obrenović. – 2. izd. – Beograd : Geopoetika izdavaštvo, 2019.

4. Анализа радова

При анализи, кандидаткињине научне и стручне радове смо груписали у неколико тематских целина: на радове везане за лингвистичку арабистику, радове везане за књижевну арабистику и преводилаштво са арапског на српски и друге балканске језике и на приказе.

Лингвистичка арабистика

Радови др Драгане Ђорђевић из ове области веани су за проблеме терминологије у арапском језику, арапску лексикографију и уа позајмљенице у стандардном арапском језику.

У раду „Простор и просторна метафора у арапској спортској терминологији“ Д. Ђорђевић је представила више начина изражавања просторног значења у спортској терминологији на арапском језику. Њена анализа је обухватила термине настеле аналкошком екстензијом постојећиј коренских основа, затим превођењем страних речи и семантичком екстензијом постојећих лексема и термина. При томе, она се концентрисала на термине везане за место вршења радње, кретање, позиције и положаје играча, делове терена и слично, а преузела их је из писаних научно-стручних и публицистичких текстова на модерном стандардном арапском језику, као и из више речника спортске терминологије.
Истраживачким поступком кандидаткиња је дошла до закључка да су арапски спортски термини који носе просторно значење плод секундарног формирања које подразумева наведене поступке, те да ово термини припадају ширем арапском спортском терминолошком корпусу.

У центру истраживачког поступка у раду „Банализација спортске терминологије у арапском публицистичком функционалном стилу“ налази се анализа спортске терминологије у арапском језику у публицистичком функционалном стилу. Др Драгана Ђорђевић је закључила да је посебна одлика публицистичког функционалног стила на лексичко-терминолошком плану стварање лексичко-стилских слојева, који су последица социо-лингвистичког феномена лексичке и терминолошке банализације, односно употребе терминиологије ван научно-стручног контекста. Анализом термина ексцерпираних из писаних текстова из

области спортског новинарства др Д. Ђорђевић је утврдила да се банализација арапске спортске терминологије у публицистичком стилу испољава као: скраћивање формалне терминологије настале композицијом, затим кроз употребу интернационализама, увођење колоквијализама и присуство дублета.

Уз „Арапско-српски глосар основних спортских термина“, који обухвата 634 термина ексцерпирана из релевантних, научно-стручних и популарних извора – уџбеника, приручника и чланака – са читаве арапске говорне заједнице, дат је кратак увод који садржи историјат бављења терминологијом, односно спортском терминологијом у арапском свету.

Два рада посвећена су арапској лексикографији.
У раду „Развој речничке структуре у арапској лексикографији од појаве ислама до краја 18. века“ др Драгана Ђорђевић се бавила развојем речничке структуре у арапској лексикографији у периоду од појаве ислама у 7. веку па све до 18. века и приказала најважније приступе у систематизације типова речника – на речнике са лексичко-семантичким принципом класификације грађе (предметно-тематски речници) и не речнике са аналитичко-морфолошким принципом класификације.

Рад „Развој речничке микрострутуре у средњовековној арапској лексикографији“ наставак је кандидаткињих истраживања у овој области и посвећен је анализи микроструктуре најважнијих општих једнојезичких речника насталих у периоду од 8. до 15. века, односно лематизацији и навођењу различитих квалификатора у речничкој одредници и речничком чланку. Уз то, дат је и краћи адекватан увод који се бави лексикографском делатношћи код Арапа.

Др Драгана Ђорђевић је у раду „Адаптација позајмљеница у стандардном арапском језику“ зашла у још једну област арабистичке лингвистике, у међујезичко позајмљивање у арапском језику које је омогућило брзу модернизацију и проширење лексикона арапског језика, особито на терминолошком плану. При томе, је акценат ставила на нечине адаптације позајмљеница на фонетско-фонолошком плану и адаптацији према арапским облицима речи, као и на улогу асимилације, елизије, епентезе и протезе гласова у тим процесима.

У оквиру овог сегмента споменућемо и два вредна прилога – аналитичко-дескриптивне приказе значајних дела везаних за наставуарапског језика и уџбеничку литературу, односно арапску лексикографију: „Karin C. Ryding: Teaching and Learning Arabic as a Foreign Language: A Guide For Teachers. Washington, DC: Georgetown University Press“ и „Baalbaki, R. The Arabic Lexicographical Tradition: From the 2nd/8th to the 12th/18th Century. Leiden: Brill, 2014“. Напоменућемо овде и чињеницу да др Драгана Ђорђевић, од почетка своје своје научне и стручне арабистичке каријере, систематски и доследно пише дескриптивне, аналитичке и критичке осврте на значајна арабистичка и оријенталистичка остварења, што је данас права реткост.

Књижевна арабистика и превођење

Радови др Драгане Ђорђевић из књижевне арабистике блиско су повезани са облашћу књижевног превођења. Радови „Tarǧamat al-’adab al-ǧazā’iriyy ’ilā al-luġa al-ṣrbiyya min 1989 ḥattā 2012“ и „Arabic Literature in Mediated Translation: The Example of Serbia“ су исцрпне библиографије преводне арапске књижевности (са арапског и посредни преводи), уз осврт на на време настанка превода (последње деценије 20. и прве деценије 21. века), преводиоце и издавачку делатност у Србији, различите статистичке приказе преведених дела, као и критичке коментаре о квалитету превода.

У прилогу „Кућа мудрости“ и арапске преводилачке активности у средњем веку“ др Д. Ђорђевић је из различитих перспектива представила рад и резултате „Куће мудрости“, грандиозне преводилачке институције, за коју се каже да је настала у 9. веку у Багдаду. Међутим различити историјски извори пружају и другачије податке о овом багдадском центру преводилачке делатности и преводилачког покрета. Кандидаткиња је, позивајући се на различиту историјску литературу, настојала да да реално сагледа и оцени улогу и место „Куће мудрости“ у преводилачким активностима код Арапа.

Још један рад др Д. Ђорђевић посвећен је преводилачкој делатности код Арапа у средњем веку, посматраној кроз призме дела једног од највећих арапских прозних писаца Џахиза (776-868) – „Џахизови ставови о превођењу у *Књизи о животињама*“. Џахиз је, као савременик највећег преводилачког покрета код Арапа у средњем веку, могао да кроз директне или посредне преводе, упозна књижевна и филозофска дела стере Грчке, Персије, Индије... У *Књизи о животињама* изнео је своја размишљања о превођењу и поставио нека од и данас актуалних питања теорије превођења.

Кроз анализу улоге посредних превода у размени знања између различитих цивилизацијских кругова, др Драгана Ђорђевић је, у раду „Арапска култура у посредном преводу: пример романа *Девојке из Ријада*“, размотрила и начине преношења елемената арапске културе. За то јој је послужио роман саудијске списатељице Раџе ел Сани *Девојка из Ријада*, који је с енглеског превела Сандра Ћелап. При томе, њена анализа је била базирана на поређењу преводних решења у секундарном и примарном преводу, уз увид у арапски оригинал, а у фокус анализе ставила је питање преводне еквиваленције и појави преводног трансфера, односно интерференције између примарног и секундарног превода.

У оквиру књижевних тема треба поменути и два краћа рада – „Тај несхваћени Андалужанин“ и „Чудесни светови из сенке“ – који су, заправо, предговори књигама које је др Д. Ђорђевић превела с арапског, у којима је представила њихове писце и опус: Абдулхака Ибн Сабина (1217-1271), андалужанског филозофа и мистика, као и младу египатску списатељицу Мансуру Изудин (1976).

На основу анализе ангажовања у настави и научних и стручних радова изнете у овом ИЗВЕШТАЈУ, Комисија сматра да др Драгане Ђорђевић испуњава све законске услове за избор у звање доцента за ужу научну област Арабистика – предмет: Арапски језик и књижевност, па стога предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати реферат и проследи га Већу друштвених наука Универзитета у Београду на усвајање.

Чланови Комисије:

др Анђелка Митровић, редовни професор

др Ивана Глигоријевић, доцент

др Енвер Ујкановић, научни сарадник